

Bryssel den 4 juni 2025
(OR. en)

9463/1/25
REV 1

AG 74
POLGEN 56
FREMP 137
JAI 689
DISINFO 47
HYBRID 56
AUDIO 44
EDUC 187

LÄGESRAPPORT

från: Rådets generalsekretariat
av den: 27 maj 2025
till: Delegationerna

Föreg. dok. nr: 8629/25

Ärende: Ordförandeskapets slutsatser om att stärka demokratins motståndskraft i EU

Efter mötet i rådet (allmänna frågor) den 27 maj 2025 bifogas för delegationerna ordförandeskapets slutsatser som stöddes av 25 delegationer.

Ordförandeskapets slutsatser om att stärka demokratins motståndskraft i EU

ORDFÖRANDESKAPET FÖR EUROPEISKA UNIONENS RÅD

1. ERINRAR OM rådets tidigare slutsatser om utbildningens bidrag när det gäller att stärka gemensamma europeiska värden och demokratiskt medborgarskap¹, om demokratins motståndskraft: skydda valprocesserna mot utländsk påverkan², om stärkandet och skyddet av en fri, öppen och välunderbyggd demokratisk debatt³, om tillämpningen av EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna: finansiering för att främja, skydda och upprätthålla de grundläggande rättigheterna⁴, om det medborgerliga utrymmets roll vad gäller skydd och främjande av de grundläggande rättigheterna i EU⁵ och om åminnelsen av brott som begåtts av totalitära regimer⁶,
2. ÄR MEDVETET OM att det föränderliga geopolitiska landskapet, inbegripet Rysslands anfallskrig mot Ukraina, medför allvarliga utmaningar för våra demokratier, vilket kan leda till förvärrade samhällsmotsättningar, polarisering, radikalisering och minskat förtroende för institutioner och val,
3. UNDERSTRYKER att demokratin inte kan blomstra utan yttrandefrihet och att demokratins motståndskraft måste bygga på rättsstatsprincipen, de grundläggande rättigheterna och de värden som Europeiska unionen upprätthåller i enlighet med artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna; BETONAR i sin tur att demokrati, frihet och jämlikhet ömsesidigt förstärker varandra; ERINRAR OM att respekten för dessa värden är ett gemensamt ansvar för unionens institutioner, organ och byråer samt för medlemsstaterna,

1 Dok. 15738/23.

2 Dok. 10119/24.

3 Dok. 10533/24.

4 Dok. 6878/25.

5 Dok. 7388/23.

6 Dok. 11268/11.

4. UNDERSTRYKER att EU-institutionerna och medlemsstaterna har ett gemensamt ansvar för att främja och skydda rättsstaten genom alla tillgängliga instrument, i enlighet med fördragen, BETONAR i detta sammanhang vikten av att integrera grundläggande rättigheter i all EU-politik, i alla lagstiftningsinitiativ och i genomförandet av tillämplig EU-rätt,
5. ÄR MEDVETET OM att en förstärkning av demokratins motståndskraft är en hörnsten i skyddet av Europas säkerhet; detta förutsätter fri och mångsidig offentlig debatt, förmåga att känna igen och motverka kampanjer för utländsk informationsmanipulering och inblandning, inbegripet desinformation, särskilt sådana som riktas mot EU:s värden eller institutionernas demokratiska funktionssätt, den regelbaserade världsordningen och manipulering eller förfälskning av historiska fakta för politiska ändamål, samt långsiktiga insatser för att stödja fria, oberoende och pluralistiska medier, säkerställa fria och rättvisa val, främja medborgarutbildning, stärka det civila samhället och skydda rättsstaten,
6. UNDERSTRYKER att demokratins motståndskraft på lokal, regional och nationell nivå samt på unionsnivå är ömsesidigt förstärkande med behovet av övergripande och gemensamma åtgärder, i en anda av ett myndighets- och samhällsövergripande tillvägagångssätt,
7. ERINRAR OM att EU under de senaste åren har gjort betydande insatser för att stärka demokratins motståndskraft, särskilt genom det paket för försvar av demokratin som kommissionen lade fram i december 2023 och som bygger vidare på EU:s handlingsplan för demokrati, som antogs 2020, EU:s verktygslåda för hantering av hybridhot, verktygslådan för hantering av utländsk informationsmanipulering och inblandning, systemet för snabb varning som en säker plattform för informationsutbyte om incidenter som rör utländsk informationsmanipulering och inblandning, uppförandekoden om desinformation, förordningen om villkorlighet, förordningen om digitala marknader, förordningen om digitala tjänster, förordningen om artificiell intelligens (AI), den europeiska mediefrihetsförordningen och direktivet mot munkavleprocesser; UPPMANAR kommissionen att, med full respekt för medlemsstaternas befogenheter, proaktivt genomdriva dessa regler och använda de verktyg som den har till sitt förfogande, särskilt sina utrednings- och sanktionsbefogenheter enligt förordningen om digitala tjänster,

8. BETONAR att det är avgörande för demokratier att fria och rättvisa val skyddas mot all utländsk påverkan från statliga eller icke-statliga aktörer, även på informationsområdet, samt att valens öppenhet säkerställs; UNDERSTRYKER i detta syfte vikten av en effektiv och ändamålsenlig användning av det europeiska valsamarbetsnätverket, med full respekt för de nationella myndigheternas centrala roll när det gäller att skydda valintegriteten inom ramen för sina respektive befogenheter,
9. BETONAR behovet av att säkerställa valens öppenhet, och NOTERAR i detta avseende ikraftträdandet och den kommande fullständiga tillämpningen av förordningen om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam och VÄRDESÄTTER kommissionens rekommendation om att främja fria, rättvisa och motståndskraftiga val samt det pågående arbetet med transparens kring intesserepresentation för tredjeländers räkning och med stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier och stiftelser,
10. UNDERSTRYKER den avgörande rollen för, och vikten av tillgång till, fria, oberoende och pluralistiska medier som tillhandahåller balanserad och objektiv information när det gäller att stärka våra demokratier, samt teknikindustrins, särskilt de sociala medieplattformarnas, regeringarnas och andra aktörers respektive ansvar för att upprätthålla yttrandefriheten och en öppen demokratisk debatt i den digitala miljön; UPPMANAR medlemsstaterna, kommissionen, de offentliga myndigheterna, det civila samhället och privata aktörer att överväga sätt att ytterligare stödja initiativ för faktagranskning och EU-omfattande oberoende medieprojekt, såsom alleuropeiska audiovisuella plattformar, samt undersökande journalistik för att säkerställa generering av innehåll som produceras i enlighet med journalistiska standarder och med full respekt för principerna om redaktionellt ansvar, skadeståndsansvar och oberoende,
11. KONSTATERAR att kampanjer för utländsk informationsmanipulering och inblandning, inbegripet desinformation, har blivit ett hot mot demokratin och rättsstatsprincipen, särskilt i samband med sociala medier; om dessa risker inte åtgärdas kan det medföra ett allvarligt hot mot de demokratiska processernas integritet och medborgarnas engagemang genom att undergräva allmänhetens förtroende för demokratiska institutioner och förfaranden,

12. KONSTATERAR vidare att en integrerad flerpartsstrategi är avgörande för att motverka kampanjer för utländsk informationsmanipulering och inblandning, inbegripet desinformation, i syfte att främja transparens och digital kompetens, cyberkompetens samt informations- och mediekunnighet, inbegripet AI-kunskap, som ett led i medborgarutbildningen,
13. FRAMHÅLLER i detta avseende behovet av att fortsätta insatserna för att främja och stödja bestämmelserna om mediekunnighet i direktivet om audiovisuella medietjänster och, när så är lämpligt, beakta kommissionens riktlinjer om mediekunnighet från 2023; STÖDER mot denna bakgrund ansvarsfull användning av AI, förebyggande och begränsning av generering och spridning av skadligt innehåll, inbegripet innehåll som skapats med hjälp av deepfake-teknik och beteendestyrd annonsering, samt främjande av transparent användning av algoritmer,
14. BETONAR vikten av att stödja medborgarnas deltagande i det demokratiska livet, och ERINRAR i detta sammanhang om det europeiska medborgarinitiativet som ett verktyg som EU-medborgarna ofta använder sig av för att direkt delta i den demokratiska processen,
15. UNDERSTRYKER vikten av att stödja det civila samhällets organisationer i främjandet och skyddet av de värden och rättigheter som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget och i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna; NOTERAR i detta sammanhang kommissionens pågående halvtidsöversyn av 2020 års strategi för att stärka tillämpningen av stadgan om de grundläggande rättigheterna med anledning av stadgans 25-årsjubileum, och UPPREPAR vikten av att slutföra unionens anslutning till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, i enlighet med artikel 6.2 i EU-fördraget,
16. BETONAR att det är avgörande att säkerställa tillräcklig finansiering för civilsamhällesorganisationer och människorättsförsvarare – som är en väsentlig del av systemet med kontroller och motvikter och bidrar till att främja och skydda unionens värden, inbegripet rättsstatsprincipen, de grundläggande rättigheterna och demokratin – för att man ska kunna bygga upp och upprätthålla ett samhälle som kännetecknas av unionens värden; ÄR MEDVETET OM behovet av att säkerställa transparens och ansvarsskyldighet i finansieringsmetoderna,

17. FRAMHÅLLER civilsamhällesorganisationernas betydelse när det gäller att skydda demokratin och rättsstaten, särskilt genom att övervaka respekten för enskilda personers fri- och rättigheter, granska statliga aktörers agerande, uppmärksamma allmänheten på lagöverträdelser och främja de intressen och perspektiv som personer som tillhör minoriteter eller underrepresenterade grupper samt de mest utsatta har,
18. BETONAR vikten av ett fortlöpande och aktivt engagemang i en öppen och transparent dialog med civilsamhällesorganisationer och människorättsförsvarare, varvid deras expertis beaktas i beslutsfattandet, samt vikten av att stödja civilsamhällesorganisationer när det gäller att granska och hantera frågor som rör grundläggande rättigheter, förbättra medborgarnas deltagande i beslutsprocesserna och stärka demokratins motståndskraft, inbegripet på gräsrotsnivå,
19. ÄR MEDVETET OM att medlemsstaterna och kommissionen, på grundval av budgetförordningen, vid genomförandet av unionsfinansiering och EU:s budget ansvarar för att säkerställa efterlevnaden av stadgan i enlighet med artikel 51 i denna och att respektera de unionsvärden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget och som är relevanta för genomförandet av budgeten,
20. ERINRAR OM att kampen mot korruption är oundgänglig för att stärka demokratins motståndskraft i EU, och UPPMANAR unionens institutioner, organ och byråer samt medlemsstaterna att intensifiera sina insatser för att bekämpa korruption,
21. ERINRAR OM att dessa slutsatser från **ordförandeskapet** inte föregriper förhandlingarna om den fleråriga budgetramen efter 2027, FRAMHÅLLER behovet av att kartlägga åtgärder som syftar till att stärka demokratins motståndskraft och av att säkerställa lämplig EU-finansiering till stöd för sådana åtgärder,

22. UPPMANAR kommissionen och den höga representanten att, inom ramen för sina respektive mandat och med full respekt för medlemsstaternas befogenheter, intensifiera sina insatser för att skydda informationsintegriteten och motverka kampanjer för utländsk informationsmanipulering och inblandning, inbegripet desinformation, särskilt när de riktar sig mot EU:s säkerhet och värden eller institutionernas demokratiska funktionssätt, undergräver rättsstatsprincipen och den regelbaserade världsordningen eller manipulerar och förfalskar historiska fakta; sådana insatser bör också omfatta användning av strategisk kommunikation, diplomatiska kontakter med partner och en konstruktiv syn på nya partnerskap för att främja EU:s värden,
23. UPPMANAR kommissionen och Europeiska utrikestjänsten att undersöka olika sätt att på ett systematiskt sätt sammanföra alla berörda parter, inbegripet medlemsstaterna, EU-institutionerna, det civila samhället, forskarsamhället, den akademiska världen, privata enheter och andra relevanta experter från olika områden, i syfte att utbyta bästa praxis och tillhandahålla strategisk vägledning om politik som rör demokratins motståndskraft, med bästa möjliga utnyttjande av befintliga insatser och med vederbörlig respekt för medlemsstaternas befogenheter,
24. UPPMANAR kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna inta en ledande roll när det gäller att främja europeisk hågkomst i hela Europa, bland annat genom att lägga fram en rapport i frågan som rådet ska ta upp i början av 2027; NOTERAR i detta sammanhang de framsteg som plattformen för Europas minne och samvete (PEMC) gjort när det gäller att skapa ett alleuropeiskt minnesmärke i Bryssel för offren för 1900-talets totalitära regimer, och ERINRAR OM värdet av ett samordnat tillvägagångssätt genom att man på bästa sätt utnyttjar alla befintliga strukturer och enheter på nationell nivå och EU-nivå, såsom PEMC,
25. BETONAR behovet av att ytterligare överväga hur man kan förbättra motståndskraften, beredskapen samt förmågan att förebygga och hantera kriser på ett samstämmigt sätt för att förebygga och effektivt hantera framväxande kriser och hot, såsom klimatrelaterade katastrofer och storskaliga tekniska störningar; NOTERAR i detta sammanhang det gemensamma meddelandet om EU:s strategi för en bredskapsunion, som syftar till att säkerställa att EU är redo att skydda sina medborgare och de centrala samhällsfunktioner som är avgörande för demokratin och det dagliga livet,

26. UNDERSTRYKER i detta sammanhang att beredskap och krishanteringsförmåga bör beaktas i ramarna för demokratins motståndskraft, i synnerhet för att hantera de faror som spridningen av desinformation medför under systemomfattande nödsituationer och för att garantera att ramarna för insatser vid nödsituationer bidrar effektivt till spridningen av faktabaserad information, samtidigt som rätten till yttrandefrihet och tillgång till information upprätthålls,
 27. UPPMANAR kommissionen att ta hänsyn till dessa frågor i sitt kommande initiativ om ett europeiskt demokratiförsvar,
 28. ÅTAR SIG att regelbundet återkomma till frågan om att stärka demokratins motståndskraft i EU.
-